

بسمه تعالی

گزارش اجرای ماده (۱۰) قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات در سال ۱۴۰۳

مقدمه

مرکز آمار ایران در راستای ماده (۱۰) قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات و ماده (۷) آیین‌نامه اجرایی آن به منظور گسترش و تسهیل دسترسی آزاد کاربران و مخاطبان و همچنین پاسخگویی مناسب، سریع و شفاف به درخواست‌ها، پیشنهادات و شکایات کاربران به داده و اطلاعات آماری حاصل از نتایج طرح‌های آماری و آمارهای ثبتی تهیه و براساس طبقه بندی فعالیت های آماری (CSA) در سایت سازمانی مرکز آمار ایران، به آدرس <https://amar.org.ir> درج شده است. داده ها و اطلاعات آماری در این سایت مطابق دستورالعمل بروزرسانی، به هنگام شده و رایگان در اختیار کاربران قرار می گیرد.

- کاربران می توانند برای اطلاع از زمان ارائه نتایج طرح های آماری برحسب عناوین آنها به تقویم انتشاراتی مراجعه نمایند که این تقویم در ابتدای هر سال به روز رسانی می شود .
- سایر اطلاعات و داده آماری که برحسب درخواست / سفارش یا مکاتبه تولید می شود که پس از اخذ هزینه براساس تعرفه های مصوب هیئت دولت به آنان ارائه می گردد.

الف : ارائه داده و اطلاعات آماری حاصل از نتایج طرح های آماری و آمارهای ثبتی:

جهت ارائه داده و اطلاعات انبوه در مرکز آمار ایران از طبقه بندی فعالیت های آماری (CSA) استفاده شده است. هدف از این طبقه بندی ضرورت وجود یک ساختار یکپارچه و هماهنگ برای دسته بندی، مقایسه و ارائه تمام فعالیت های آماری در میان سازمان های ملی و بین المللی آمار رسمی می باشد. این دستورالعمل برای استانداردسازی و طبقه بندی فعالیت های آماری تهیه شده است و برای توصیف، مقایسه پذیری، هماهنگی و یکپارچه کردن فعالیت ها در تمام زمینه های آمار رسمی مانند تولید، انتشار و توسعه استانداردها و روش های کاری است. تمام داده ها و اطلاعات آماری در این سایت در ۴ حوزه کلی شامل حوزه های «آمارهای جمعیتی و اجتماعی، اقتصادی، محیط زیست و فرابخشی و روش شناسی» دسته بندی شده اند.

- ✓ آمارهای جمعیتی و اجتماعی حاوی (جمعیت و مهاجرت، نیروی کار، مسکن، آموزش و ...)
- ✓ آمارهای اقتصادی حاوی (شاخص قیمت، حسابهای اقتصادی، صنعت، معدن و ...)
- ✓ آمارهای فرابخشی و محیط زیست حاوی (سالنامه های آماری، شاخص های توسعه ملی و استانی و ...)
- ✓ روش شناسی و زیرساخت آماری حاوی (نقشه های آماری، استانداردها، طبقه بندی ها و ...)

ب: ارائه داده و اطلاعات آماری حاصل از نتایج سرشماری‌ها

منظور از سرشماری، آمارگیری از تمام واحدهای یک جامعه هدف در یک مقطع زمانی مشخص است. سرشماری در موضوعات مختلف مانند جمعیت، مسکن، کشاورزی، صنعت و ... انجام می‌شود. در این بخش اطلاعات مربوط به سرشماری‌های اجرا شده در مرکز بصورت سری زمانی در سطح استان و شهرستان در سامانه‌های مربوطه قابل ارائه است.

✓ نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن از سال ۱۳۹۵، ۱۳۹۰، ۱۳۸۵، ۱۳۷۵، ۱۳۶۵، ۱۳۵۵، ۱۳۴۵، ۱۳۳۵

✓ نتایج سرشماری عمومی کشاورزی ۱۳۹۳، ۱۳۸۲، ۱۳۷۸، ۱۳۷۲، ۱۳۶۷، ۱۳۵۲

✓ نتایج سرشماری اجتماعی اقتصادی عشایر کوچنده ۱۳۸۷، ۱۳۶۶

✓ نتایج سرشماری کارگاهی ۱۳۸۱

ج: ارائه داده و اطلاعات آماری حاصل از نتایج سالنامه آماری کشور

سالنامه آماری کشور حاوی آخرین اطلاعات موجود در زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی می‌باشد که به منظور رفع نیازهای آماری کاربران آماری، از سال ۱۳۴۵ تاکنون به صورت سالانه تهیه و منتشر می‌شود. منابع آماری این نشریه، شامل نتایج سرشماری‌ها و آمارگیری‌های نمونه‌ای اجرا شده توسط مرکز آمار ایران و آمارهای ثبتی تهیه شده توسط سایر دستگاه‌های اجرایی می‌باشد.

د: ارائه خدمات الکترونیک در میز خدمت و سامانه‌ها

• سامانه کتابخانه دیجیتال

دسترسی به متن کامل نشریات (منابع چاپی) مربوط به نتایج طرح‌ها و سرشماری‌های مرکز آمار ایران اسکن شده با فرمت Excel و pdf بصورت رایگان از طریق این سامانه میسر شده است. این نشریات عموماً شامل منابعی است که قبلاً تنها به صورت چاپی در کتابخانه مرکز موجود بوده و برای دسترسی به آنها کاربران باید حضراً به کتابخانه مرکز مراجعه می‌کردند. از جمله منابع مهمی که از طریق این سامانه قابل دسترسی است می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. نتایج سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن سال‌های ۱۳۳۵، ۱۳۴۵، ۱۳۶۵ و ۱۳۷۵ شامل نتایج کلی و تفصیلی استان و شهرستان‌ها، نقشه‌ها و شناسنامه آبادی‌ها
۲. نتایج سرشماری‌های عمومی کشاورزی سال‌های ۱۳۶۷ و ۱۳۷۲
۳. نتایج طرح آمارگیری از هزینه و درآمد خانوارهای شهری و روستایی
۴. نتایج طرح آمارگیری نیروی کار

۵. نتایج طرح آمارگیری از معادن در حال بهره برداری کشور

۶. آمار کشتار دام کشتارگاه‌های کشور

• سامانه تعاریف و مفاهیم

سامانه فوق برای رفع اختلاف‌های موجود در نتایج طرح‌ها و گزارش‌های آماری مشابه در کشور است که ناشی از یکسان نبودن تعاریف و مفاهیم آماری مورد استفاده در دستگاه‌های تولید کننده آمار است که این موضوع موجب بروز مشکلات متعددی از قبیل مقایسه‌ناپذیری و جمع‌ناپذیری آمارها در سطح ملی و بین‌المللی، اتلاف منابع مالی و انسانی و در نهایت کاهش اعتماد عمومی نسبت به آمار منتشره می‌شود. علاوه بر این تغییر تعاریف متوالی واژه‌های اقلام آماری موجب مقایسه‌ناپذیری در طول زمان و ناپیوستگی در سری زمانی اقلام آماری می‌شود. در بند «و» از ماده ۳ قانون تأسیس مرکز آمار ایران، «تهیه تعاریف، تعیین مفاهیم، معیارها و طبقه‌بندی‌های آماری» به عهده این مرکز گذاشته شده و ماده ۸ همان قانون؛ وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکت‌های وابسته به دولت را ملزم به تبعیت از تعاریف و مفاهیم، روش‌ها، معیارها و طبقه‌بندی‌های مرکز آمار ایران نموده است. به همین منظور مرکز آمار ایران با مشارکت نمایندگان دستگاه‌های اجرایی کشور، استانداردسازی تعاریف واژه‌های مورد استفاده در طرح‌های آماری و آمارهای ثبتی را بر اساس فرایند و ارکان تعریف‌شده دنبال می‌کند.

• سامانه تشخیص صلاحیت مشاوران آماری

این سامانه با هدف ارایه گواهی و رتبه بندی به شرکتهای آماری طراحی شده است. ابتدا نماینده شرکت متقاضی دریافت گواهینامه یا رتبه بندی، درخواست خود را در این سامانه ثبت می نماید. مدارک متقاضی در مرکز آمار ایران مورد ارزیابی قرار گرفته و در صورت کسب حدنصاب، گواهینامه صلاحیت شرکت آماری یا اعلام رتبه به متقاضی اعلام می‌شود.

• سامانه شاخص‌ها و نماگرهای فهرست آمارهای رسمی

این سامانه حاوی شناسنامه شاخص‌ها و نماگرهای آمارهای رسمی است که شامل: مشخصات کلی، متغیرهای مرتبط، واژه های مرتبط و لینک اطلاعات است درضمن فهرست آمار رسمی نیز به صورت ساله تهیه و در سامانه مذکور به هنگام می شود.

ه. در بخش روش شناسی و زیرساخت آماری:

• ارائه طبقه بندی ملی و بین المللی

در این بخش طبقه بندی‌های ملی و بین‌المللی استفاده شده در طرح‌های آماری مرکز آمار ایران از جمله طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی تمام رشته فعالیت‌های اقتصادی (ISIC)، طبقه‌بندی محوری محصولات، طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی مشاغل (ISCO)، طبقه‌بندی وظایف دولت و طبقه بندی بین‌المللی در حوزه های آمارهای جمعیتی و اجتماعی، آمارهای اقتصادی، آمارهای فرابخشی و محیط زیست ارائه شده است.

• ارائه استانداردهای آماری

این استانداردها در راستای رفع ناهماهنگی‌ها در فرایند اجرای طرح‌های آماری میان سازمان‌های تولید کننده آمار، افزایش دقت آمارهای تولیدی، مقایسه‌پذیری و ایجاد انسجام در نظام تولید آمارهای کشور و ارزیابی کیفیت آن‌ها تدوین شده است. این استانداردها، الگویی یکسان در اختیار تولید کنندگان قرار می‌دهد تا با استفاده از آن بدانند چه فعالیتی را به چه صورت انجام دهند. مرکز آمار ایران نیز بنا به وظیفه قانونی خود در بند «و» از ماده ۳ قانون، تهیه و تدوین و بازنگری استاندارد طرح‌های آمارگیری و سایر استانداردهای مورد استفاده در فعالیت‌های آماری را در برنامه کاری خود قرار داده و استانداردها را در موضوعات و ابعاد مختلف تدوین و ارائه نموده است مانند استاندارد مدل عمومی فرآیند کسب و کار آماری (GSBPM)، استاندارد مدل عمومی فعالیت‌ها برای سازمان‌های آماری (GAMSO) و ...

• ارائه نقشه‌ها و اطلاعات مکانی (فایل نقشه برحسب دهستان / تقسیمات جغرافیایی)

به منظور اجرای طرح‌های آماری و یا سرشماری‌ها نیاز به بروزرسانی و یا تولید نقشه‌ها و اطلاعات مکانی می‌باشد که حاوی آدرس آماری در بخش سرشماری‌ها (در کوچکترین ناحیه جغرافیایی حوزه و بلوک و در طرح‌های آماری در سطح شهر و دهستان) می‌باشد. فایل‌های مزبور با فرمت Shapefile به همراه نتایج حاصل از طرح‌های آماری و سرشماری‌ها در اختیار کاربران قرار می‌گیرد.

و. تامین نیاز اطلاعاتی کاربران (مشاوره، خرید و سفارشی سازی)

• سامانه خدمات اطلاع رسانی آماری

این سامانه با هدف ارائه خدمات مناسب به کاربران آماری و توسعه خدمات دولت الکترونیک و دستیابی آسان به اطلاعات برای کاربران، امکان خرید و سفارش محصولات خود را بصورت برخط برای کاربران و مشتریان خود میسر نموده است. از طریق این سامانه دریافت و خرید محصولات از طریق درگاه‌های پرداخت در دو بخش نشریات چاپی و بسته‌های اطلاعاتی (جداول غیر انتشاراتی) و براساس تعرفه‌های مصوب هیئت دولت ارائه می‌شود. در سامانه فوق ثبت‌نام کاربران،

رویت محصولات هم چنین دریافت سریع و آنی برای کاربران و مشتریان امکان پذیر شده است. اطلاعات در بخش سرشماری ها (تمام شماری در کوچکترین ناحیه جغرافیایی حوزه و بلوک و نقشه های شهری و روستایی) امکان پذیر است.

● سامانه درخواست و سفارش به واحد اطلاع رسانی مرکز آمار ایران و درج پرسش، انتقاد، پیشنهاد و شکایت به واحد

روابط عمومی

در این سامانه کاربران آماری سفارش/درخواست خود را با مشاوره و راهنمایی واحد اطلاع رسانی ثبت کرده و کد رهگیری دریافت می کنند. کاربران می توانند از طریق این کد، وضعیت پاسخگویی درخواست خود را پیگیری نمایند. تمامی مراحل پیگیری و پاسخگویی از طریق سامانه زیر انجام می شود.

کاربران می توانند از طریق فرم و انتخاب یکی از موضوعات با کارشناسان اقدام نمایند.

✓ واحد روابط عمومی (پرسش های تخصصی آماری و ثبت شکایت / پیشنهاد)

✓ واحد اطلاع رسانی آماری (سفارش / درخواست اطلاعات آماری)

✓ واحد تشخیص صلاحیت شرکت های آماری (مشاوران آماری)

✓ اعلام گزارش خطا در سایت